

การศึกษาการใช้กลุ่มบำบัดทางพฤติกรรมความคิดต่อภาวะซึมเศร้าของ
ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลศรีธัญญา

นางสาวสุภาวดี รั่มมะรักขิต

โครงการศึกษาอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

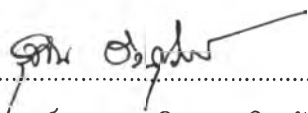
**A STUDY OF USING GROUP COGNITIVE BEHAVIORAL THERAPY ON
DEPRESSION OF MAJOR DEPRESSIVE DISORDER PATIENTS,
OUT PATIENT UNIT, SRITHANYA HOSPITAL**

Miss Suphawadee Thammarakkhit

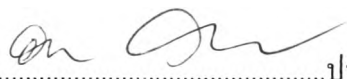
**An Independent Project Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Nursing Science in Mental Health and Psychiatric Nursing
Faculty of Nursing
Chulalongkron University
Academic Year 2007**

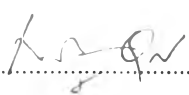
หัวข้อโครงการศึกษาอิสระ การศึกษาการใช้กลุ่มบำบัดทางพฤติกรรมความคิดต่อ
ภาวะซึมเศร้าของผู้ป่วยโรคซึมเศร้า
แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลศรีธัญญา
โดย นางสาวสุภาวดี คุ้มระภักดิ์
สาขาวิชา การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพัทธ์ อุทิศ

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับโครงการศึกษาอิสระฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร.ยุพิน อังสุโรจน์)

คณะกรรมการสอบโครงการศึกษาอิสระ

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลีออนุรักษ์ชัย)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพัทธ์ อุทิศ)

.....กรรมการ
(นางเพชร คันธสายบัว)

สุภาวดี รัมมะรักจิต: การศึกษาการใช้กลุ่มบำบัดทางพฤติกรรมความคิดต่อภาวะ
ซึมเศร้าผู้ป่วยโรคซึมเศร้า แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลศรีธัญญา (A STUDY OF
USING GROUP COGNITIVE BEHAVIORAL THERAPY ON DEPRESSION OF
MAJOR DEPRESSIVE DISORDER PATIENTS, OUT PATIENT UNIT,
SRITHANYA HOSPITAL) อ.ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพักตร์ อุทิศ, 157
หน้า.

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบภาวะ
ซึมเศร้าของผู้ป่วยโรคซึมเศร้า ก่อนและหลังการเข้าร่วมการ ใช้กลุ่มบำบัดทางพฤติกรรมความคิด
กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าจำนวน 20 คน ซึ่งได้รับการคัดเลือกตามเกณฑ์คุณสมบัติจากแผนก
ผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลศรีธัญญา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย การใช้กลุ่มบำบัดทาง
พฤติกรรมความคิด แบบประเมินภาวะซึมเศร้าของ Beck (1967) และเครื่องมือกำกับการศึกษา คือแบบ
ประเมินความคิดอัตโนมัติด้านลบของ Hollon & Kendall (1980) โดยเครื่องมือทั้ง 3 ชุด ได้ผ่านการ
ตรวจสอบความตรงตาม เนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการพยาบาลสุขภาพจิต และจิตเวช จำนวน 3
คน เครื่องมือ 2 ชุดหลัง มีค่าความเที่ยงโดยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ .91 และ .89
ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ
ทดสอบค่าที (paired t-test)

ผลการศึกษาที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

คะแนนภาวะซึมเศร้า ของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าหลังการ ได้รับกลุ่มบำบัดทางพฤติกรรมความคิด
ต่ำกว่าก่อนได้รับโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 17.76$)

สาขาวิชา การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
ปีการศึกษา 2550

ลายมือชื่อนิติ..... *สุภาวดี รัมมะรักจิต*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *เพ็ญพักตร์ อุทิศ*

4977823936: MAJOR MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING

KEY WORD: COGNITIVE BEHAVIORAL THERAPY /GROUP THERAPY / DEPRESSION / MAJOR DEPRESSIVE DISORDER

SUPHAWADEE THAMMARAKKHIT: A STUDY OF USING GROUP COGNITIVE BEHAVIORAL THERAPY ON DEPRESSION OF MAJOR DEPRESSIVE DISORDER PATIENTS, OUT PATIENT UNIT, SRITHANYA HOSPITAL.

INDEPENDENT STUDY ADVISOR: Asst. Prof. PENPAKTR UTHIS, Ph.D., 157 pp.

This Independent one group pretest - posttest study was aimed at comparing depression scores of patient with major depressive disorder before and after receiving group cognitive behavior therapy. The study sample of 20 patients with major depressive disorder who met the inclusion criteria were recruited from out-patient unit, Srithanya Hospital. The instruments utilized in this study were Group Cognitive Behavior Therapy, Beck Depression Inventory and Automatic Thoughts Questionnaire. All instruments were validated for content validity by three professional experts. The reliability of the two latter instruments were .91 and .89, respectively. Statistical techniques used for data analysis were percentage, mean, standard deviation and paired t-test.

The major finding was as follows:

Depression of patients with major depressive disorder who received the group cognitive behavior therapy was significantly lower than that before at p.05 level (t = 17.76).

Field of study Health and Psychiatric Nursing
Academic year 2007

Student's signature.....*Suphawadee Thammarakkhith*
Advisor's signature.....*Penpaktra Uthis*.....

กิตติกรรมประกาศ

โครงการศึกษาอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างดียิ่งของอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการอิสระ อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพักตร์ อุทิศ ที่ได้กรุณาให้ความรู้ ข้อคิดอันมีคุณค่า ชี้แนะแนวทาง ให้คำปรึกษาส่งเสริม และให้กำลังใจ เป็นการสร้างพลังให้ผู้ศึกษา มีความมุ่งมั่นอดสาหัส พยายามทำการศึกษาอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อวิชาชีพ และผู้ป่วยมากที่สุด ผู้ศึกษามีความประทับใจ และซาบซึ้งในความเมตตา กรุณา และเสียสละของอาจารย์ในการประสิทธิ์ประสาทวิชาของท่านเป็นที่สุด จึงขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลีอนุญชวิชัย ประธานสอบโครงการศึกษาอิสระ และอาจารย์เพชรี คันธสายบัว กรรมการสอบโครงการศึกษาอิสระที่ให้กำลังใจ ให้ข้อคิดคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และมีคุณค่ายิ่ง รวมทั้งคณะกรรมการสอบ โครงร่างโครงการศึกษาอิสระทุกท่านที่ได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจให้เสมอมา กราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความกรุณาตรวจสอบ ให้คำสอน ข้อเสนอแนะ และให้กำลังใจในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา จนได้เครื่องมือการศึกษาที่สมบูรณ์ ขอขอบพระคุณกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ทุกท่านที่ได้ให้ข้อมูล และได้มีส่วนร่วมให้โครงการศึกษาอิสระครั้งนี้ ประสบผลลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ หม่อมหลวงสมชาย จักรพันธ์ อธิบดีกรมสุขภาพจิต นายแพทย์เกียรติภูมิ วงศ์รจิต ผู้อำนวยการโรงพยาบาล คุณอุ๋น พงษ์ธรรม หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล ที่ให้ทุน และโอกาสในการศึกษา ขอขอบพระคุณแพทย์ และพยาบาลที่แผนกผู้ป่วยนอก คณะกรรมการด้านการวิจัยของโรงพยาบาล ทีมศูนย์สายใยครอบครัว พี่ๆกองแผน ทรัพยากรมนุษย์ หัวหน้าหอผู้ป่วย และเจ้าหน้าที่ศึกษาประสาทวิทยาทุกท่าน ซึ่งต้องขอภัยที่มีได้เอื้อนาม ขอขอบคุณที่ให้กำลังใจ ช่วยเหลือผู้ศึกษาตลอดมา ในระหว่างทำการศึกษา และดำเนินโครงการศึกษาครั้งนี้ ขอขอบพระคุณ คุณสกวรัตน์ พวงลัดดา ที่ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจสนับสนุนตลอดเวลา ขอขอบคุณเพื่อนๆ ร่วมรุ่นทุกคน ที่คอยดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผลักดัน ห่วงใย ให้กำลังใจ และร่วมมือร่วมใจกันในการศึกษา เป็นกัลยาณมิตรที่ดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อณรงค์ชัย คุณแม่อรุณ คุณวาราดา รัชมะรักจิต ขอขอบคุณอาสสุ พี่ๆ น้องๆ หลานๆ ทุกคนรวมถึงคุณสุยุทธ วิสิษฐ์ยุทธศาสตร์ ที่รัก และเข้าใจ รวมถึงเป็นกำลังใจ และให้การสนับสนุนในการศึกษามาโดยตลอด

ท้ายสุดนี้สำหรับคุณค่า และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจาก โครงการการศึกษาอิสระฉบับนี้ ขอให้เป็นประโยชน์ สำหรับผู้ป่วยโรคซึมเศร้าทุกคนต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญ(ต่อ).....	ซ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามศึกษา.....	7
แนวเหตุผลและสมมุติฐานการศึกษา.....	7
ขอบเขตการศึกษา.....	11
คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	16
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะซึมเศร้าและโรคซึมเศร้า.....	19
บทบาทของพยาบาลผู้ปฏิบัติการขั้นสูงในการดูแลผู้ป่วยโรคซึมเศร้า.....	38
บริบทของการให้การดูแลผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในโรงพยาบาลศรีธัญญา.....	43
แนวคิดเกี่ยวกับการบำบัดทางพฤติกรรมความคิด.....	45
แนวคิดการบำบัดแบบกลุ่มของ Marram.....	57
โปรแกรมการบำบัดทางพฤติกรรมความคิด.....	60
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	64
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	69

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	70
ขั้นตอนการดำเนินการศึกษา.....	76
การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง.....	77
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	102
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	103
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	107
สรุปผลการศึกษา.....	113
อภิปรายผลการศึกษา.....	114
สรุปความรู้เพิ่มเติมที่ได้จากการศึกษา.....	127
ข้อเสนอแนะ.....	128
รายการอ้างอิง.....	129
ภาคผนวก.....	
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือ.....	140
หนังสือชี้แจงประชากรตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการศึกษา.....	141
หนังสือยินยอมประชากรตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการศึกษา.....	143
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้การศึกษา.....	145
ภาคผนวก ค	
หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ	154
ทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลโครงการศึกษาอิสระ.....	156
หนังสือรับรองจากคณะกรรมการด้านการวิจัยของโรงพยาบาลตัวอย่าง.....	157
ประวัติผู้ศึกษา.....	159

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1. กำหนดการดำเนิน กิจกรรม.....	78
2. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดอัตโนมัติทางลบ ของผู้ป่วยโรคซึมเศร้า.....	99
3. ตารางแสดง จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับ การศึกษา.....	104
4. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ ความเพียงพอของรายได้ สถานภาพสมรส ระยะเวลาที่เจ็บป่วย และการรักษาที่ได้รับ.....	105
5. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยโรคซึมเศร้าก่อนและ หลังการทดลอง.....	106